

TUŽILAC UERC-RECLAF: Sledeći svedok je, časni Sude, svedok Marko Knežić, za kojeg nemamo zaštitne mere. On će da svedoči o regiji koja se nalazi na 37. stranici atlasa dokaznog predmeta 336. Radi se naime o mestu Slano, koje se nalazi severozapadno od Dubrovnika na obali, te o Bileći koja se nalazi iznad Trebinja.

SUDIJA MEJ: Molim svedoka da pročita svečanu izjavu.

SVEDOK KNEŽIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cjelu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite sestii.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC UERC-RECLAF

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala vam, časni Sude. Gospodine, molim vas, recite nam vaše puno ime i prezime.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Marko Knežić.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Knežiću, vi ste dali izjavu istražitelju Tužilaštva 2000. godine. Jeste li vi pregledali i potvrdili svoju izjavu u jednom postupku pred sudskim jednim službenikom u junu mesecu ove godine?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, Tužilaštvo predlaže na usvajanje paket po Pravilu 92bis za ovoga svedoka, to je izjava, prilozi toj izjavi, kao i postupak koji je vođen pred Sudom.

sekretar: Dokazni predmet 543, časni Sude.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, ja ću sada da pročitam rezime izjave ovog svedoka i da postavim nekoliko pitanja. Gospodin Knežić je imao 39 godina u vreme događaja. On je iz sela Slano, severno od Dubrovnika. Slano je imalo 450 do 500 stanovnika, uglavnom Hrvata. Kada se saznalo za događaje u Vukovaru, ljudi su u toj regiji počeli da se osećaju nesigurnim. Sredinom 1991. godine u Slanom je osnovan Krizni štab. Taj Krizni štab, radio je u koordinaciji sa mesnom policijom. Svedok je učestvovao



u odbrani sela. Odbrana sela imala je vrlo malo oružja, samo lovačke puške. Oni su stražarili kod sistema veze, snabdevanja vodom, pošte i tome slično. Dana 3. oktobra 1991. godine JNA je počela da granatira Slano i njegovu okolinu. Krizni štab Slanog uputio je stanovništvo, a posebno starije ljude, žene i decu da napuste selo. Do 4. oktobra 1991. godine u Slanom je ostalo samo oko 30 ljudi. Gospodine Knežiću, recite molim vas, je li taj krizni odbor u Slanome bio civilno ili vojno telo?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To je bilo civilno tjelo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A policija koja je saradivala sa tim telom, je li to bila redovna civilna policija ili neka specijalna policija odnekud?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Bila je redovna policija.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Je li pre napada stanovništvo dobilo neko upozorenje od JNA?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, nije dobilo nikakvo upozorenje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Je li se ikada tražilo da se selo preda ili da se preda oružje JNA?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, ja o tome nikad nisam čuo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Jesu li meštani išta učinili šta bi moglo da izazove napad Jugoslovenske narodne armije?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, nisu to napravili.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dana 4. oktobra 1991. godine, JNA je napala Slano artiljerijom i pešadijom. Vojnici su nosili "SMB" uniforme sa crvenom zvezdom petokrakom na kapi. Osim toga, u napadu su učestvovali i pripadnici paravojnih grupa. Svedok koji nije uspeo da pobegne kada je počeo napad, proveo je dva meseca krijući se u stenama iznad svoje kuće i to zajedno sa svojim ocem i jednim komšijom. Sa mesta na kom se krio, svedok je vidio JNA i pripadnike paravojnih formacija kao pale i pljačkaju kuće. Svedokov otac je zarobljen 1. decembra 1991. godine dok su se svedok i njegov komšija predali vojnicima JNA iz Užičkog korpusa 4. decembra te iste godine. Svedok i njegov komšija su bili zlostavljani za vreme te predaje. Svedok je bio ranjen u glavu. Sledećega dana, 5. decembra svedok je odveden u zatvorski logor "Bileća". Tim zatvorom je najpre upravljao Užički korpus JNA, a kasnije Riječki korpus Jugoslovenske narodne armije. Svedok je odve-



den u jednu sobu zvanu "katakomba", kako su je zatvorenici zvali, i bio je vezan lancima, zajedno sa svojim komšijom. U sobu je ušao jedan vojnik iz Užica, udario svedoka čizmom i slomio mu levo rebro. Sledećega dana svedoka su odveli u jednu drugu malu sobu, gde su ga nekoliko puta ispitivali oficiri JNA. On i još dva zatočenika u toj sobi su udarani i premlaćivani za vreme ispitivanja. Nakon toga svedok je bio zatočen u dve posebne prostorije. U jednoj je bilo još 30 zatočenika, a u drugoj 50 ljudi. Obe sobe su bile pretrpane ljudima. Količina hrane nije bila adekvatna. Higijenski uslovi su bili jako loši. Zatočenici su bili izloženi psihičkom i fizičkom zlostavljanju i ponižavanju i to na različite načine. Bili su primorani da rade. Dana 23. maja 1992. godine, zajedno za još 90 do 100 drugih zatočenika, svedok je odveden u Morinje u Crnoj Gori i to u autobusima Jugoslovenske narodne armije. Životni uslovi u Morinju, govoreći o hrani i higijeni, su bili još gori nego u Bileći. Psihološko i fizičko zlostavljanje se nastavilo. Iako je batinanje bilo uobičajeno, zatočenici su bili posebno jako batinani 13. juna 1992. godine. Toga dana svedoku su slomljena dva rebra. Zajedno sa još 20 zatočenika, svedok je razmenjen 2. jula 1992. godine. Gospodine Knežiću, dok ste bili zatočeni u Bileći i u Morinju, jeste li ikada bili optuženi za neko konkretno krivično delo ili vam se možda sudilo?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Nisam bio optužen i nije mi se sudilo.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, završila sam sa glavnim ispitivanjem.

SUDIJA MEJ: Hvala vam. Gospodine Miloševiću, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Knežiću, u četvrtom paragrafu svoje izjave naveli ste da ste počeli da osećate kako napetosti rastu u dubrovačkoj regiji i u vašem mestu Slano i da ste počeli da organizujete odbranu, je li tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, u našem je mjestu u to vrijeme organiziran krizni štab, to sam već rekao i ljudi koji su organizirali obranu mjesta, radilo se o zaštiti objekata gospodarske prirode.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, gospodine Knežiću, kakve su to napetosti rasle u vašem mestu? Šta se događalo u vašem mestu tada, počele da rastu napetosti?



SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Mi smo preko medija bili informirani o napadima na Vukovar i vidjeli smo da se nešto neobično događa u našoj domovini Hrvatskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. To znači da ste počeli da se organizujete na odbranu pre bilo kakvih događaja u ili u široj okolini vašeg mesta.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Organiziranje se svodilo na to da se čuvaju izvorišta vode i električna postrojenja. Dakle, nisu poduzimane nikakve akcije koje bi bilo čime nekoga ugrožavale.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja to razumem, ali jeste li vi tada bili bilo čime ugroženi?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne razumjem pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kako ja podrazumevam da se u toj dubrovačkoj regiji, uključujući i Slano, ama baš ništa nije događalo u to vreme, osim što ste se, kako kažete, organizovali da čuvate privredne objekte i drugo o čemu govorite.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Dakle, rekao sam, mi smo to radili i ništa drugo nismo radili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jeste li, kad ste počeli da se organizujete u Slanom, to radili po naredbi koju ste dobili od kriznog štaba iz Dubrovnika?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, to je bio krizni štab u Slanom, jer o veza između kriznih štabova Slanog i Dubrovnika ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li vam je poznato da li je iko naredio, eto Slanom, da kažem, da ne kažem Dubrovniku ili drugim mestima, da se počne sa organizovanjem tih formacija koje treba, eto, da čuvaju mesto ili bilo kom smislu organizacije? Da li vam je poznato od koga je potekla ta inicijativa, s obzirom da se na tom vašem području ništa nije događalo?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To nisu bile nikakve posebne formacije. To su bili normalni domaći ljudi u civilnoj odjeći i bila im je dužnost da čuvaju, dakle vodoopremu ili električne instalacije, kao što su trafo stanice i tome slično.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali su tada, kao navodite u četvrtom pasusu svoje izjave, organizovana lokalna povereništva da bi se, kako navodite, dalje nosila sa predstojećom opasnošću, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne znam da sam ja to rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja samo, pošto vi svedočite po ovom pravilu po kome nemate živog svedočenja, ja govorim samo na osnovu veše izjave. Kažete: "Formirana su lokalna krizna" to vam je u sredini četvrte tačke vaše izjave "formirana su lokalna krizna povereništva da bi se nosila sa predstojećom opasnošću". Dakle, ja ništa ne konstruišem, već vas pitam u vezi s tim šta vi izjavljujete u ovoj svojoj izjavi.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja nisam bio član povjerenstva, ja sam samo trebao napraviti ono što mi je bilo odrijeđeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, radilo se o nekoj predstojećoj opasnosti. Nečemu što tada nije postojalo. Dakle tada nikakva opasnost nije postojala, ali vi ste nekakvu opasnost očekivali, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Dobro, ja o tome nisam odlučivao. Postojao je Krizni štab, a ja nisam bio član Kriznog štaba ili povjerenstva, kako hoćete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, ali u vreme kad ste počeli sa organizovanjem tih kriznih povereništava, nikakve opasnosti, u stvari, nije ni bilo. Je li to bar tačno?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja o tome ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa znate vreme kad je to formirano, jer tvrdite u svojoj izjavi, govorite o predstojećim opasnostima i znate da tada nikakve opasnosti nije bilo. Ništa se nije događalo tu. Je l' to tako ili nije, gospodine Knežiću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: A događalo se u Vukovaru i to je najvjerovatnije bio osnovni razlog da se pristupi organiziranju kriznog povjerenstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, je li to lokalno povereništvo delovalo u skladu sa smernicama Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske, je l' tako?



SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Evo kao što vidite, u izjavi stoji da je lokalno krizno povjereništvo dobivalo upute od Dubrovnika. Ali ja nisam bio član kriznog povjerenstva, pa ne mogu na to odgovoriti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro. Ja razumem. Ali vi ste napisali u izjavi da je lokalno povereništvo dobijalo uputstva od Dubrovnika i ja vas to maločas pitam, a vi kažete da vi to ne znate i da ste se vi samostalno organizovali, da niste imali vezu sa Dubrovnikom. U vašoj izjavi stoji da ste dobijali uputstva od Dubrovnika.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, kako je rečeno, lokalno krizno povjerenstvo. Ja sam samo trebao izvršavati ono što mi je lokalno krizno povjerenstvo namjenilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ste naredbe dobijali iz Dubrovnika?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Krizno povjerenstvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A o kakvim se naredbama radilo? Na šta su se one odnosile?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja o tome ne mogu govoriti, jer nisam bio član kriznog povjerenstva. Mogu samo govoriti da sam radio ono što mi je krizno povjerenstvo povjerilo da radim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta vam je poverilo da radite krizno povereništvo?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da u određenom razdoblju čuvam, recimo, vodospremu koja se nalazi iznad samog mjesta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I šta ste pri tom imali od naoružanja sa sobom kad ste čuvali tu vodospremu?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja konkretno nisam imao naoružanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je imao naoružanje?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Pa neko ko se nalazio u grupi imao je možda jednu lovačku pušku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Knežiću. Vi kažete kako se situacija pogoršavala i tako kako se situacija pogoršavala, vaš krizni štab je počeo samoinicijativno da donosi odluke, je l' tako?



SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kažete da su samo imali lovačke puške.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, to je ono što sam ja vidio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I pripadnici Teritorijalne odbrane su pristupili tim kriznim štabovima i branili su sela, je l' tako? To je ono šta vi kažete?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, ali nisu imali oružja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači oni su svi bez oružja branili sela?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Rekao sam već da je bio odrijeđeni broj lovačkih pušaka, ali to je sve što sam ja vidio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, jesu li sela bila napadnuta, a vi ste ih branili? Pošto kažete da su oni branili sela, jesu li ona bila napadnuta?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ona su bila napadnuta 3. i 4. oktobra 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: JNA je, kako vi sami kažete, bila daleko nadmoćnija, kako u pogledu ljudstva, tako i u pogledu naoružanja kojim je raspolagala. Jeste li tako izjavili?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste li uspeli da odbranite svoja mesta, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, nismo odbranili svoje mjesto.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa jeste li ga bar branili?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Mislim da se pokušalo, ali to se nije moglo napraviti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je u stvari tačno, gospodine Knežiću, da ste od dubrovačkog kriznog štaba i komande Zbora narodne garde dobijali naredbe da uvek i svuda gde je to moguće, napadate na



pripadnike JNA, koji su se povlačili iz oblasti, iz te oblasti severne koji su se povlačili iz severne Dalmacije i ...

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Nisam čuo za takvu naredbu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste čuli ništa o tome?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je tačno da su se sa lokalnim stanovništvom nalazili i pripadnici Zbora narodne garde, na tom području? I neki strani plaćenici.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja to nisam vidio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jeste li čuli šta o tome?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, nisam čuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ni čuo, ni video?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Govorim za moje mjesto, za Slano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U šestom paragrafu izjave, navodite kako je 3. oktobra 1991. godine uništen televizijski odašiljač na Bijelom Brdu i kako je to bio znak da je počeo rat na vašem području, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi da li je bilo položaja Zbora narodne garde na Bijelom Brdu i da li je odatle otvarana vatra na pripadnike JNA?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Rekao sam da nije bilo pripadnika Zbora narodne garde u mom kraju i na tom položaju nije bilo, na odašiljaču, repetitoru televizijskom na Bijelom Brdu nije bilo nikoga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, nikog nije bilo na Bijelom Brdu?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad mi recite, molim vas, vi navodite kako je zaliv Slano granatiran sa mora i iz smera Popovog Polja, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Tako je.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi koliko je meštana u Slanom tom prilikom povređeno ili poginulo?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Poginuo je jedan čovjek, a nekoliko je ljudi ranjeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od čega je taj čovek poginuo?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Od granate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi koliko je granatirano selo? Znači i sa mora i sa Popovog Polja, kažete, granatirano selo.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko dugo je trajalo to granatiranje?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Granatiranje je izvršeno trećeg na četvrti, cijelu noć i granate su bile... U pravilu svaka druga ili treća zapaljiva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači intenzivno granatiranje čitave noći?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I jedan čovek je poginuo. I stanovnici Slanog tada još uvek nisu napustili svoje domove i otišli u Dubrovnik, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Stanovnici Slanog su se već trećeg počeli izvlačiti i izvlačili se na zapad, ne prema Dubrovniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Knežiću, da li je tačno da je objekat tog napada bilo, ne mesto Slano, niti civilni objekti i civilno stanovništvo, već položaj onoga šta vi nazivate odbrana Dubrovnika, sa kojeg je otvarana vatra na pripadnike JNA?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Oprostite, ne znam o čemu sad govorite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je predmet napada JNA, da li su bili položaji sa kojih je otvarana vatra na JNA?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne znam da je otvarana vatra na JNA sa bilo kog položaja iz blizine Slanoga.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. I vi kažete da je krizni štab preporučio lokalnom stanovništvu da napusti Slano, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete: "jedan je čovek stradao, bilo je nekoliko ranjenih", međutim u izjavi kažete da je bilo puno ranjenih, ali da se ne sećate njihovih imena, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, to je, neke ranjene sam vidio, a za neke sam čuo, a imena se ne sjećam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pa Slano je malo mesto. Maločas ste konstatovali, odnosno mislim da je gospođa Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff) napomenula u onom kratkom izlaganju vaše izjave, da je to mesto od petstotinak stanovnika, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste meštanim Slanog?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ne možete da se setite i jednog ranjenika po imenu, čak ni onih za koje ste čuli. Niste čuli njihova imena.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja sam se odriješeno vrijeme, rekao sam to već, skrivao od granata i od tog napada i onda nisam ni bio u mogućnosti da sve te ljude vidim, a dio ranjenih se, normalno, izvukao na zapad i to je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, jeste li videli i jednog ranjenika?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' znate bar onda kako se taj čovek zvao u tom vašem selu, u tom malom mestu?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako se zvao?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Goran Borbora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li videli još kog ranjenika?



SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Vidio sam neke ranjene, ali kako je bila noć, onda nisam ni mogao biti u mogućnosti da svakoga prepoznam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako je bila noć otkud ste znali da su ranjeni?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Jer su bili u blizini medicinskog centra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li... Zaključak da su oni ranjeni izvlačite iz toga da ste bili u blizini medicinskog centra?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Bili su na lječničkom tretmanu kod doktora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U paragrafu 8 navodite kako su se branitelji smestili u hotel "Admiral", je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To je bilo nekoliko ljudi koji su u bjehu pokušali pružiti otpor i onda su se čamcima izvukli preko mora i dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, koliko dugo su oni pružali otpor? Vi kažete da su pružali otpor, a onda su krenuli prema moru i povukli se čamcima. Koliko dugo je trajao taj otpor?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam, to je bilo vrlo kratko vrijeme, jer ja nisam tamo bio s njima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I recite mi kad su se oni povukli čamcima, jesu li se povukli u Dubrovnik?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Koliko ja znam, išli su prema Stonu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema Stonu. Dobro. Vi kažete da vi niste stigli da se izvučete i da ste se krili u nekim stenama sa svojim ocem i komšijom.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko dugo ste se krili?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Dva mjeseca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Puna dva meseca?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa čime ste se hranili?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Otac je išao naokolo, skupio neku hranu, neke konzerve, a u to vrijeme su dozrele mandarine i narandže, poneki šipak i to nam je bila jedina hrana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete u tački 9: "Dva smo se mjeseca skrivali u tim stijenama. Za to smo vrijeme nas trojica imali jednu pušku i tri ili četiri metka. Iz našeg smo skrovišta vidjeli selo. Nije bilo struje, pa bismo se iskradali noću i uzimali hranu iz naših kuća". Znači išli ste kući i uzimali hranu iz vaših kuća. Sad kažete kako ste skupljali mandarine u okolini, što naravno takođe ne može biti isključeno. Ali vi ovde tvrdite da ste odlazili kući i uzimali hranu iz kuće.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Pošto je nestala električna energija, svi zamrzivači i frižideri su prestali raditi i sva hrana u njima je bila pokvarena. Dakle, u nekim od naših kuća, koje još nisu bile zapaljene, mogli smo naći neku kutiju kekisa ili neki stari kruh, jer sva ostala, hrana koja se čuva u frižideru, je propala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kako je moguće da vi dolazite u selo i uzimate hranu, bez obzira sada da ne ulazimo u to kakvu ste sve vrstu hrane uzimali iz kuća, a tvrdite da je celo selo bilo pod okupacijom?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, selo je bilo pod okupacijom, ali u večernjim satima oni koji su okupirali naselje, oni su se povlačili prema središtu mjesta, a nekoliko naših kuća, koje su iznad ceste, su bile nama dostupne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, recite mi, vi u paragrafu 9 govorite i o nekakvom ponavljanju istorije. Govorite ovako: "Uskoro nakon okupacije sela JNA i paravojska počeli su paliti i pljačkati kuće. Povjest se ponovila treći put. Godine 1667. ti su isti ljudi napali ovo područje. Drugi put se dogodilo 1806. godine, a treći i nadam se poslednji put 1991. godine". O čemu govorite, gospodine Knežiću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Govorim o onome što sam čitao u povjesnim knjigama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I vi govorite da je 90 posto kuća u Slanom spaljeno, je l' tako svedočite?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' spaljeno znači čitavo Slano? Je l' ono znači nije postojalo?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ostalo je samo nekoliko kuća koje nisu spaljene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite čak da su pripadnici JNA spalili neku staricu Anu Stražišić, kako bi im rekla gde je sakrila novac.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Oni nju nisu zapalili. Oni su ispod njezinog krevata palili vatru. Ona je bila bolesna i nepokretna. Živila je sa svojim mužem i oni su htjeli od nje iznuditi novac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Međutim ona je kasnije umrla prirodnom smrću. Ona je bila bolesna i umrla prirodnom smrću. Može li neko da posvedoči te vaše tvrdnje? Odakle vi to znate?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Može njezin muž Mirko Stražišić i moj otac Antun Knežić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je li ta žena umrla prirodnom smrću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Kasnije, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je l' je neko povredio tada kad vi kažete kako su je zapalili?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja nisam rekao da su nju zapalili, nego da su ispod njezinog krevata palili vatru da bi je zastrašili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je l' je neko povredio tada, pošto tvrdite da su palili vatru ispod nje? Morala bi biti povređena.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja tamo nisam bio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je bio od ovih ljudi za koje kažete, vaš otac i ...

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Njezin suprug. Tamo su bili njezin suprug i moj otac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ipak kažete da je ta žena umrla prirodnom smrću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Kasnije.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno kasnije. Vi takođe navodite da su hteli da siluju ženu jednog ribara, ali to nisu uradili.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To sam čuo kad sam bio oslobođen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako znate da su hteli, kažete "Hteli da siluju neku ženu, ali je nisu silovali". O čemu se tu radi? Šta ste vi videli i ko vam je to rekao? Vi to ništa niste videli, nego vam je neko rekao to, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, ja govorim ovdje o onome što sam čuo od rodbine te žene koja je ostala u Slanom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali njoj se ništa nije desilo, koliko vidim iz vaše izjave.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ona nije bila silovana, ali muž njezin, koji je nju pokušao braniti iz oružja je bio ranjen u noge i bio odveden na liječnice u Crnu Goru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, on je ranjen tu u Slanom, ali očigledno ne pri odbrani svoje supruge, pošto je nije odbranio, a ona nije silovana.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: On je nju pokušao braniti i ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A njoj se ništa nije desilo, iako on nije uspeo u tome pokušaju. Da nije on ranjen u nekoj drugoj prilici, a ne braneći svoju suprugu?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, on je branio svoju suprugu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali se njoj ništa nije desilo.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Znači da je na neki način uspio odbraniti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ako je to zaključak, onda možemo da idemo dalje. Gospodine Knežiću, vi u paragrafu 13 pominjete svog oca koji je zarobljen 1. decembra 1991. godine, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, molim vas, šta je s njim bilo? Da li je i on odveden u Bileću ili je pušten?



SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: On nije odveden u Bileću, nije ni pušten. Boravio je cijelo vrijeme u kući Mirka Stražišića kao u kućnom pritvoru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači u Slanom je, ta kuća Mirka Stražišića je znači u Slanom, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U kakvom kućnom pritvoru? Je li mu neko rekao da ne sme da izlazi iz kuće?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Morao je imate propusnicu odrijeđenu da bi mogao ići njima donijeti hranu, jer su to stari ljudi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je li neko stražario ispred te njihove kuće? Je l' to bila neka vrsta zatvora ili šta ili je to bila normalna kuća i on živeo u kući tog Mirka Stražišića?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: On se tu u toj kući uvijek morao nalaziti ako bi naišla neka kontrola, a kad je išao po hranu, onda je morao imati propusnicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako je često nailazila neka kontrola tamo? Je l' tamo bila stalno neka vojna jedinica ili je povremeno nailazila kontrola?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Mislim da je povrijemeno nailazila kontrola.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda nema smisla da vas dalje o tome pitam. Recite mi molim vas, tri dana kasnije, 4. decembra, vi ste uhapšeni zajedno sa osobom koja se zove Božo Glumac, to vam je takođe u paragrafu 13 i vi kažete kako su vas uhapsili pripadnici Užičkog korpusa, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tom prilikom, kad ste uhapšeni, vi ste uz sebe imali oružje, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja sam sa sobom imao jednu staru vojničku, pardon, staru lovačku djedovu pušku.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači u trenutku kad ste uhapšeni, imali ste pušku?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Rekao sam imao sam staru djedovu lovačku pušku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi na osnovu čega ste zaključili da se radi baš o Užičkom korpusu?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To su mi rekli ovi koji su me zarobili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da ste to saznali tek kad ste odvedeni u Bileću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, i to je bila informacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li vam oni kad su vas doveli u Bileću rekli "Mi smo iz Užičkog korpusa" i tako dalje? Predstavili su vam se iz kog su korpusa. Je li to tvrdite, gospodine Knežiću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, u Bileći sam isto saznao da se radi o Užičkom korpusu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od koga ste saznali?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Čuo sam od stražara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. U paragrafu 14 navodite kako je u sobu u kojoj ste bili ispitivani ušao izvesni meštalin, Momčilo Tubić. Pravio se da vas ne poznaje, je li tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je on tu radio? Je li i on bio pripadnik Užičkog korpusa?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne znam što je on tu radio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je li bio u uniformi?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Mislim da je bio u civilnoj odjeći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je bio meštalin, a vi mislite da je bio u civilnoj odeći. Kako može u civilnoj odeći da dođe u vojni objekat? Kojim povodom je došao?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To ja ne znam.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da su vam tada dali i da jedete i kako je to bio prvi put kako ste videli hleb u poslednja dva meseca. To su ova dva meseca što ste se krili, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači da čim ste dovedeni tamo, odmah su vas nahranili.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, prvo sam bio ispitivan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I onda već sledećeg dana, 5. decembra, vi i Glumac ste prebačeni u Bileću, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sa vama je, kako navodite, bio neki oficir iz Trebinja, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I Trebinje i Bileća se nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine, je l' tako, gospodine Knežiću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je tada Jugoslovenska narodna armija i na području Bosne i Hercegovine i na području Hrvatske bila regularna vojska države koja se nalazi na svojoj teritoriji?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne razumjem pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo se događa 1991. godine, je l' tako, gospodine Knežiću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite o tome da su vas uhapsili pripadnici JNA, da su vas odveli u Beleću. Bili ste u Trebinju, bili ste u Bileći, bili ste u Slanom. Je l' u to vreme 1991. godine JNA bila jedina regularna vojska na području nekadašnje Jugoslavije ili je postojala još neka vojska?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja o drugoj vojsci ne znam, ali ne znam zbog čega je JNA trebala napasti Slano.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ja u to ne ulazim, pošto o tome zaista ne znam, nego pokušavam da saznam ono šta vi znate i o čemu svedočite. Recite mi, gospodine Knežiću, vi niste bili pripadnik Zbora narodne garde, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, ja nisam bio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali u trenutku kad ste uhapšeni imali ste oružje i smatralo se da ste učestvovali u napadima na JNA.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja nisam napadao na nikoga, nisam ni jedan metak ispalio, nisam ni livac, pa mislim da i pušku ne znam dobro napuniti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to oni koji su vas zarobili, nisu mogli da pretpostave. Oni su vas zatekli sa oružjem i pretpostavili ...

SUDIJA MEJ: Ne, gospodine Miloševiću. Svedok nikako ne može da da odgovor na pitanje šta su mislili ljudi koji su ga zarobili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, može da odgovori na pitanje šta onda misli u komsvojestvu je poslat u taj sabirni centar u Bileći. Uhvaćen sa oružjem ...

SUDIJA MEJ: On ne može da da odgovor na to šta je neko mogao da misli ili kakvi su nečiji razlozi, ali može da mu se postavi sledeće pitanje. Gospodine Knežiću, kada su vas uhapsili, jesu li vam rekli zašto vas hapse i zašto vas vode u te logore? Jesu li vam nešto rekli da bi to objasnili?

SVEDOK KNEŽIĆ: Meni niko ništa nije objasnio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Knežiću. Po dolasku u Bileću vama se predstavio, kako to vi kažete, izvesni Ivan Tanović koji vam je tom prilikom rekao da je iz Užica. Je l' to tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' on bio vojnik, oficir, čovek u uniformi, pripadnik JNA?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Bio je vojnik.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Bio je vojnik. A je tačno da je on rekao da je iz Užica? Ne da je pripadnik Užičkog korpusa, nego da je iz Užica. Da je rodom iz Užica, da je odatle. Je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, jer je imao nadimak Ivan od Užica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako je bio obučen?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: U vojnu odoru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je bio vojnik, nije imao nikakav čin.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Nisam vidio da je imao ikakav čin, jer kad je prišao meni i kad mi je slomio rebro, tada nisam mogao ništa vidjeti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači taj čovek vas je tukao?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A je li tukao još koga?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, ali ja nisam to sve vidio, jer smo u toj prostoriji bili samo nas dvojica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi kažete da su vas narednih dana saslušavali pripadnici JNA, koji su vas maltretirali.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, bio sam ispitivan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A o čemu su vas ispitivali? Da li možete da se setite?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne mogu se najbolje sjetiti, ali mislim da su ispitivanja bila vezana za obranu mjesta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu li vas pitali o jedinici Zbora narodne garde, o broju vojnika Zbora narodne garde i slična pitanja? Jesu li vam postavljali ...

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Rekao sam da u mom selu nije bilo nikakvog Zbora narodne garde i mislim da su oni to znali, pa da nisu ni morali postavljati ta pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa šta su vas onda pitali? Pošto govorite o ispitivanju, šta su vas ispitivali?



SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Mislim da sam već odgovorio na to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako ste odgovorili, da ne insistiram dalje, jer vi ne možete da se setite šta su vas ispitivali. A recite mi onda da li se sećate da ste čuli nadimak jednog od tih ljudi, kažete da se zvao Biga? Odakle je taj čovek?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam odakle je on.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da je on bio kapetan JNA?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, jer je imao takav čin na odori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi, molim vas, vi kažete da je bio u uniformi maslinasto zelenkaste boje. Je l' zbog toga tvrdite da je on bio pripadnik JNA i kapetan po činu?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa jeste li vi kao pripadnik JNA, rezervnog sastava imali istu takvu uniformu kod kuće?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja kod kuće nisam imao nikakvu odoru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa je l' imao neko drugi u Slanom?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To nisam vidio. Mislim da niko nije imao nikakvu odoru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ovi stražari koji su vas tukli, za koje govorite da su vas noću maltretirali i tako dalje, jesu li to isto bili pripadnici JNA?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da. To su bili stražari u logoru u Bileći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali tvrdite da je bilo i stražara koji su se prema vama ponašali ljudski, kao ljudi, kako kažete, je l' tako? Ja vidim da vi stalno proveravate svoju izjavu. Ja pretpostavljam da se ipak nečega sećate.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, dobro se sjećam svih tih zlostavljanja koja sam ukupno u 212 dana u dva logora, Bileća i Morinja, proživio. Zbog toga vrlo slabo mogu spavati, slabo se mogu koncentrirati i slabo mogu izvršavati svoje obveze, a kod kuće imam ženu i troje djece za koje se moram



brinuti. Bez ikakvog razloga sam iz svog mjesta odveden. Bio sam u dva logora, ponavljam, 212 dana bez ikakvog razloga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, molim vas, gospodine Knežiću, da li vas je ikada tukao ili maltretirao neki od oficira JNA?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Maltretiranje ne podrazumjeva samo udaranje. Maltretiranje je i najteže čovjeku za izdržat, a to je ono psihološko maltretiranje. Konkretno, ja sam za vrijeme svog boravka u dva logora sedam puta išao na razmjenu. Nama je obećana razmjena, kao da će se održati za tri, četiri dana, a to je bila čista laž. I ja sam tek na sedmoj razmjeni, takozvanoj razmjeni, koja nije bila razmjena, 2. jula 1992. godine u Cavtatu, mogu reći, otpušten iz logora u Morinju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste u Cavtatu otpušteni, a to i nije bila razmena, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Koliko sam ja razumio, naša razmjena je bila pripremljena za 5. svibnja te godine, ali se ona nije održala i ja nisam vidio da je neko iz broda prešao u autobus kojim smo mi tamo dovezeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači bili ste pušteni i bez razmene?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja to ne znam kakav je bio dogovor. Samo znam da je to bio 212 dan da sam bio u dva logora. Bez ikakvog razloga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Žao mi je, gospodine Knežiću, što se to vama događalo, ali ja vas samo pitam da bi utvrdio neke činjenice. Dakle, pošto vas nije nikada tukao neki oficir, a postojali stražari koji su se ponašali korektno prema vama, da li možete da tvrdite da su oni koji su vas tukli dobijali naređenje s nekog višeg mesta da vas tuku? Bila to JNA ili neko drugi. Ili je reč bila o samovolji nekih pojedinaca?

SUDIJA MEJ: Svedok ne može da kaže jesu li ti ljudi imali naređenje osim ako mu nešto u vezi s tim nisu rekli. Je li neko rekao da su mu naredili da vas tuku ili ne, gospodine Knežiću?

SVEDOK KNEŽIĆ: Ja o tome ne znam, ali znam da su batinjanja bila svakodnevna i budili bi nas po noći i isto bez ikakvog razloga smo dobijali batine. A za vrijeme dok smo dobijali batine morali smo držati ruke iza glave i gledati u pod, tako da nismo uvijek mogli znati ko nas je udarao.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste 23. juna 1992. godine prebačeni u Morinje na području Crne Gore, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Mislim da to nije točan datum. Mislim da je to bilo 23. svibnja ili petog mjeseca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači u maju ste prebačeni i kažete da ste i u Morinju dobijali batine. Da li znate ko su bili ti stražari koji su vas tukli?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Rekao sam da prilikom bilo kakvog kretanja glava je morala biti, to jest pogled je morao biti okrenut prema podu, ruke su morale biti iznad glave i niko se od nas nije ni usudio pogledati tko ga tuče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, razumem to. A recite mi molim vas, vi pravite razliku između ljudi koji su vas tukli i onih koji su prema vama korektno postupali. Pa imate li bar onda prilike da kažete ko su bili ovi ljudi koji su prema vama korektno postupali, jer oni, pretpostavljam, vam ne bi zabranili da ih vidite, ako su vam ovi koji su vas tukli zabranjivali da ih vidite?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Bez obzira ko je sa nama bio u odrijeđenom prostoru, mi smo morali gledati u pod. To je bilo ponižavajuće. Nismo znali ko nas tuče, ali to su mogli u najvećem broju biti stražari zatvorski. Znam samo da je, posebno u Morinju, ne znam njegovo ime, bio neki mladi čovjek koji nam je, tako, rekao nešto što se događa vanka, jer smo mi cijelo vrijeme bili u totalnoj informacijskoj blokadi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Knežiću. U paragrafu 39 navodite kako vas je 13. juna 1992. godine u Morinju tukao i mučio izvesni Gligić, koji je bio u uniformi JNA, ali tvrdite da nije bio pripadnik vojske, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, Jugoslavija njega su rekli da je rezervista.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete: "Bio je odjeven u SMB uniformu", "SMB" znači sivo-maslinaste boje uniforma "no siguran sam da nije bio redovni pripadnik JNA", čak kažete, "jer je bio puno stariji od redovnih vojnika. To su nam potvrdili i sami stražari".

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi i sami kažete da niste nikada videli ni jednog oficira JNA kako naređuje nekom od vojnika, rezervista ili stražara da tuče zatvorenike, je l' tako? Ali pretpostavljate da su oni imali njihovo odobrenje za to. Je l' tako, gospodine Knežiću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Mislim da je logično da vojnik izvršava narijeđenje.

SUDIJA MEJ: Vreme je za pauzu. Gospodine Miloševiću, vama na raspolaganju za unakrsno ispitivanje ostaje još 10 minuta. Gospodine Knežiću, moram da vas podsetim da ni sa kim ne razgovarate o svom svedočenju dok se ono potpuno ne završi, a to obuhvata i članove Tužilaštva. Nastavljamo za 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Knežiću, da li sam vas ja dobro shvatio da je ovo maltretiranje o kome govorite, bilo noću?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Maltretiranje je bilo i danju i noću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali nikad niste videli ni jednog oficira JNA da naređuje nekom od vojnika da ljude maltretira. Vi pretpostavljate valjda da je to krivično delo, maltretiranje ratnih zarobljenika.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam po čemu sam ja bio ratni zarobljenik.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa verovatno su vas oni tako tretirali pošto su vas uhapsili s oružjem u ruci. Pa ne ulazim sada u to, to je samo moja pretpostavka.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja nisam imao oružje u ruci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Maločas ste rekli da jeste, ali to ne menja ništa na ovim objašnjenjima.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Nisam rekao da sam imao oružje u ruci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa rekli ste da ste uhapšeni s puškom, i to vlasništvo, kako ste rekli, vašeg dede.



SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, to je tačno, ali puška nije bila u ruci, on je bila sklonjena u jedan prostor da ne okisne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste ikad saznali da li je protiv nekoga ko je vas ili nekog drugog od zarobljenika maltretirao poveden neki postupak? Krivični, disciplinski, bilo kakav?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, čuo sam za zapovjednika logora Bileća, Branka Ljubišića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako je poveden postupak protiv zapovednika, pretpostavljam da ste morali čuti da je poveden i protiv drugih koji izvršavali te nedozvoljene radnje?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: O tome nisam čuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad ste pomenuli, po vašem saznanju, ja ne mogu u to da, to da znam ali pomenuli ste jednog komandanta logora. Kako se ovaj drugi komandant logora u Morinju?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To nisam nikad saznao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko sam ja video iz ovoga šta ste vi ovde napisali, vi ste pomenuli da je komandant logora u Bileći bio Miodrag Nikolić, a sad kažete drugo ime komandanta logora protiv koga je poveden postupak.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Kad smo mi tamo došli ...

SUDIJA MEJ: Trenutak, molim vas. Da vidimo šta optuženi ovde želi da postigne. On je spomenuo jedno ime u svom svedočenju, gospodine Miloševiću, da li vi sad njemu iznosite neko drugo ime?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja iznosim iz svedočenja da je u Bileći bio Miodrag Nikolić. Iz njegovog svedočenja, ja mu ne iznosim ništa što nema u njegovom svedočenju, pošto ja drugo o tome nemam ništa.

SUDIJA MEJ: U kojem je to pasusu?

TUŽILAC UERC-RECLAF: 35, časni Sude.



SUDIJA MEJ: Hvala. Da. Gospodine Knežiću, naime, optužni hoće da kaže da ste vi spomenuli dva imena. Dakle, spominju se dva imena, kao imena komandanata u Bileći. Možete li da nam pomognete i kažete kako je došlo do toga?

SVEDOK KNEŽIĆ: Časni Sude, kad sam ja tamo došao, tamo je bio Užički korpus, a njega je zamjenio Riječki korpus i spomenuti Branko Ljubišić je iz Riječkog korpusa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Za toga Ljubišića vam je poznato da je bio, da je pozvan na odgovornost zbog toga što je tamo bilo, kad je reč o Nikoliću, o tome ne znate ništa, je l' tako?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne, o Nikoliću ne znam ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali je za vreme dok je Nikolić bio, bilo isto tako maltretiranja maltretiranje zatvorenika, po onome što vi svedočite.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da, bilo je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li još za koga osim za ovoga jednog za koga ste sada rekli da je bio pozvan na odgovornost, znate da je pozvan na odgovornost?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Nije mi poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Knežiću. Recite mi da li vas je dok ste bili bilo u Bileći, bilo u Morinji ili u Bileći i u Morinji posetio, posetio bilo kakav predstavnik Crvenog krsta?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Da. U nekoliko navrata su nas posjetili predstavnici Međunarodnog crvenog križa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako ste bili tako žestoko maltretirani, kako vi kažete, jeste vi izneli te podatke pred predstavnicima Međunarodnog crvenog krsta?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ljudi su se bojali iznositi bilo kakve podatke, jer su bili zastrašeni i bojali su se sljedećeg maltretiranja. A bilo je i onog načina da se čovjek sa vrećicom punom pjeska udara po tijelu i ako želite to nekome pokazati, to ne ostavlja tragove.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li to znači da vi kad ste razgovarali sa predstavnicima Međunarodnog crvenog krsta niste imali nikakve vidljive tragove zlostavljanja i maltretiranja?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Slomljena rebra se ne mogu nikomu pokazati nego samo na rentgenu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, recite mi, a da li su ostali zarobljenici imali neke tragove maltretiranja, jer kažete u nekoliko navrata vas je posećivao Međunarodni Crveni krst? Jer bi morali zapaziti neke tragove maltretiranja.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Psihološka, posebno psihološka maltretiranja se nisu mogla tako jednostavno zapaziti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Knežiću, ja vas ne pitam o psihološkim maltretiranjima. Svakako je psihološko maltretiranje i kad je čovek u zatvoru, ali vas pitam o fizičkom maltretiranju, o nekoliko navrata poseta Međunarodnog crvenog krsta i o tome da li su oni zapazili bilo kakve tragove fizičkog maltretiranja na zarobljenicima.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To bi možda njih trebalo pitati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je vama poznato, vi se na primer nikom niste žalili od njih, je l' tako? Kad ste vi u pitanju.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Svih nas je bio strah žaliti se na nešto.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, niko se nije žalio. Pa dobro, osim Crvenog krsta, da li je bilo lekara i u jednom i u drugom logoru?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Samo sam jednom u Bileći vidio jednog lječnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' taj lekar intervenisao u vašem slučaju ili u nekom drugom slučaju i u kom slučaju? Je l' vas pregledao taj lekar?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: On je samo djelio neke tablete koje su ljudi morali da dobiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi mogli da prema pravilima u tom logoru da tražite da idete kod lekara?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ne znam o kakvim pravilima govorite.



OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je neko od tih koji su bili nadležni za vas u tom logoru rekao da da postoji lekar, da možete da se obratite lekaru ako neko traži lekarsku pomoć i tako dalje?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: To nisam čuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako je onda taj lekar doneo tablete nekim ljudima kojima su bile potrebne ako ih niko nije tražio i niko nije tražio lekarsku pomoć? Je l' on to nasumice uradio i doneo ili ste vi to samo jednom videli?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja sam to samo jednom vidjeo. On je došao, pitao da li nekom treba neka tableta, kasnije donio i to je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da li je pored Crvenog krsta još neka humanitarna organizacija imala svog predstavnika koji vas je obišao? Bilo ko izvan, izvan logora.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja znam da sam prilikom prvog i drugog dolaska Međunarodnog crvenog križa bio sakriven. Tek sam kod njihovog trećeg posjeta registriran.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko je ukupno bilo ...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, morate polako da završite, molim vas. Možete da postavite još dva pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je ukupno bilo tih poseta Međunarodnog crvenog krsta logorima u Bileći i Morinju, koliko vi znate?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Mislim da su posjete u proseku bile uglavnom jednom mjesečno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači za ovo vreme dok ste vi bili moralo je biti najmanje sedam poseta, ako bi to bilo jedanput mesečno.

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Rekao sam u prosjeku, to znači da je moglo biti i manje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li je bilo ko od zarobljenika primio bilo kakvu posetu? Da li je neko od rodbine ili prijatelja ili poznanika bio u mogućnosti da dođe, da potraži, da obiđe bilo koga od zarobljenika koji su se nalazili u tim logorima?



SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Ja posjetu nikakvu nisam imao, a nisam ni čuo za druge.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, gospodine Knežiću, hvala vam.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Kej.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Mi, časni Sude, nemamo pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospođo Uerc-Reclaf, uz izjavu imamo kao prilog fotografiju svedokove kuće, koliko vidim.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, ta kuća je spaljena. Takođe postoji i medicinska dokumentacija koja je priložena, ali ta se dokumentacija odnosi na psihološke posledice zarobljavanja.

SUDIJA MEJ: Da, vidio sam.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC UERC-RECLAF

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Imam još samo jedno pitanje za vas. Gospodin Milošević je postavljao pitanja o lovačkoj pušci vašeg dede. Kada ste se predali Užičkome korpusu, to jest vojnicima, jeste li vi tu lovačku pušku imali sa sobom i jeste li je predali?

SVEDOK KNEŽIĆ – ODGOVOR: Lovačka puška se nalazila, rekao sam, u blizini stjene gdje sam se ja sa ocem i susjedom skrivao. Ona nije bila napunjena, nije bila korišćena i vojnici su je, koji su mene zarobili, sami uzeli.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Nemam više pitanja, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Hvala vam. Gospodine Knežiću, ovim je vaše svjedočenje gotovo. Hvala vam što ste došli pred Međunarodni sud da bi svedočili, sada možete da idete.

SVEDOK KNEŽIĆ: Hvala ljepo, časni Sude.

